

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město

Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz

www.finaneniarbitr.cz

Evidenční číslo:

7116/2013

Registrační číslo (uvádějte
vždy v korespondenci):

266/PS/2013

Nález

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 20. 3. 2013 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi o návrhu ■ (dále též „Navrhovatelka“), proti instituci, Komerční banka, a.s., se sídlem Na Příkopě 33/969, 114 07 Praha 1, IČO 45317054, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 1360 (dále též „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“), ve věci vydání dvojnásobku životního minima jednotlivce, takto:

- I. Instituce, Komerční banka, a.s., se sídlem Na Příkopě 33/969, 114 07 Praha 1, IČO 45317054, je podle § 115 odst. 1 zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, povinna vyplatit Navrhovatelce, ■, částku ve výši 2.342 Kč (slovy dva tisíce tři sta čtyřicet dva korun českých), včetně zaplacené úplaty a ušlých úroků z částky 3.644,73 Kč ode dne 25. 2. 2013 do 21. 3. 2013 a z částky 2.342 Kč ode dne 25. 2. 2013 do zaplacení, a to vše do tří dnů od právní moci tohoto nálezu.**
- II. V částce 4.478 Kč (slovy čtyři tisíce čtyři sta sedmdesát osm korun českých) se návrh Navrhovatelky podle §15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.**
- III. Instituce je podle § 17a zákona o finančním arbitrovi povinna zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč, protože finanční arbitr v nálezu částečně vyhovuje návrhu Navrhovatelky. Sankci je Instituce povinna uhradit ve lhůtě do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezu na účet Kanceláře finančního arbitra vedený u České národní banky, č. 19-3520001/0710, var. symbol 2662013, konst. symbol 558.**

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Návrhem na zahájení řízení se Navrhovatelka domáhala proti Instituci vydání částky ve výši dvojnásobku životního minima jednotlivce.

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatelka uzavřela s Institucí dne 5. 1. 2004 Smlouvu o zřízení a vedení Perfekt konta (dále též „Smlouva o účtu“), na základě které jí Instituce zřídila běžný účet č. ■■■ (dále též „Účet“).

Podle článku 1. Smlouvy o účtu Instituce ode dne účinnosti této smlouvy a za podmínek stanovených touto smlouvou klientovi (tedy Navrhovatelce) zřídí běžný účet v měně Kč – Perfekt konto, přijímá na tento účet vklady a platby a uskutečňuje z tohoto účtu výplaty a platby.

Smlouva o účtu je smlouvou o běžném účtu podle § 708 an. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“) a současně rámcovou smlouvou o platebních službách podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o platebním styku“), neboť Instituce se zavázala provádět pro Navrhovatelku platební transakce ve smlouvě předem neurčené. Smluvní vztah mezi Navrhovatelkou a Institucí je vztahem mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem platebních služeb. Zákon o platebním styku, který nabyl účinnosti dne 1. 11. 2009, se na daný právní vztah použije, neboť podle přechodného ustanovení § 144 odst. 6 zákona o platebním styku se „[p]rávní vztahy mezi poskytovatelem platebních služeb a uživatelem platebních služeb dnem nabytí účinnosti tohoto zákona řídí tímto zákonem, i když vznikly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“.

Smlouva o účtu označuje ve svém čl. 5 za svou nedílnou součást Všeobecné obchodní podmínky Komerční banky, a.s., pro vedení účtů klientů účinné od 1. 4. 2003 (dále též „Všeobecné podmínky“), Podmínky Komerční banky, a.s., k Perfekt kontu účinné od 1. 10. 2002 (dále též „Podmínky Perfekt konta“) a Podmínky provádění platebního styku a zúčtování na běžných účtech klientů KB, a.s. účinné od 1. 4. 2003 (dále též „Podmínky platebního styku“).

Finanční arbitr považuje Všeobecné podmínky, Podmínky Perfekt konta a Podmínky platebního styku za nedílnou součást Smlouvy o účtu i ke dni provedení sporných platebních transakcí (převodů na účet exekutora), neboť Navrhovatelka ani Instituce nedoložily, že by tyto podmínky byly změněny způsobem smluvními stranami dohodnutým a po nabytí účinnosti zákona o platebním styku také v souladu s požadavky stanovenými zákonem o platebním styku pro změnu smlouvy o platebních službách.

Všeobecné podmínky ve svém čl. XI. „Závěrečná ustanovení“ odst. 2 stanoví: „Banka (tedy Instituce - pozn. finančního arbitra) je oprávněna VOP KB (tedy Všeobecné podmínky – pozn. finančního arbitra) průběžně novelizovat v návaznosti na změny právních norem a s ohledem na obchodní cíle banky. Znění těchto změn a doplňků nebo úplné znění novelizovaných VOP KB banka zveřejní ve svých prodejních místech a současně bude klienta o novelizaci VOP KB informovat vhodným způsobem. Klient (tedy Navrhovatelka - pozn. finančního arbitra) je povinen se s novelizovanými VOP KB seznámit. Neprojeví-li klient do 30 dnů po doručení sdělení o novelizaci VOP KB výslovný písemný nesouhlas s novelizovanými VOP KB nebo přijímá-li nadále služby poskytované bankou, stává se nové znění VOP KB závazné pro uzavřený smluvní vztah jako změna původně sjednaných podmínek smluvního vztahu, a to s účinností ode dne určeného v příslušné novelizaci VOP KB. Vyjádří-li klient v uvedené lhůtě svůj nesouhlas s novelizací VOP KB a nedohodne-li se s bankou jinak, je banka oprávněna vypovědět s okamžitou účinností kterýkoliv novelizací dotčený smluvní vztah s klientem.“ Stejný způsob

změny podmínek stanoví čl. V „Závěrečná ustanovení“, bod 1. Podmínek Perfekt konta a čl. IX. „Závěrečná ustanovení“ Podmínek platebního styku.

Instituce předložila finančnímu arbitrovi Výpis z účtu č. ■ ze dne 26. 5. 2005, ve kterém Navrhovatelku informovala o změně Všeobecných podmínek a zrušení Podmínek platebního styku a jejich nahrazení Oznámením o provádění platebního styku s účinností od 14. 6. 2005.

Ačkoliv výše uvedený čl. XI. „Závěrečná ustanovení“ odst. 2 Všeobecných podmínek a čl. IX. „Závěrečná ustanovení“ Podmínek platebního styku výslovně nestanoví, že Instituce je povinna oznámit Navrhovatelce změnu těchto podmínek 30 dnů před navrhovanou účinností nových podmínek, tato ustanovení nelze vykládat jiným způsobem, neboť v případě, že by Instituce Navrhovatelku informovala o navrhovaných změnách méně než 30 dnů před navrhovanou účinností, nebylo by zřejmé, které znění podmínek se na smluvní vztah uplatní v období mezi navrhovanou účinností a uplynutím zbytku lhůty pro projevení nesouhlasu s novelizovanými podmínkami. V daném případě však Instituce Navrhovatelku o změně podmínek neinformovala 30 dnů před navrhovanou účinností nových podmínek. Podmínky požadované pro změnu Všeobecných podmínek a Podmínek platebního styku v čl. XI. „Závěrečná ustanovení“ odst. 2 Všeobecných podmínek a čl. IX. „Závěrečná ustanovení“ Podmínek platebního styku tak nenastaly a pro daný smluvní vztah platily i po 14. 6. 2005 Všeobecné podmínky a Podmínky platebního styku účinné od 1. 4. 2003.

Totéž lze uvést o dalších dvou změnách Všeobecných podmínek, a to změnách navrhovaných s účinností od 1. 8. 2008 a 1. 11. 2009. O změně Všeobecných podmínek s účinností od 1. 8. 2008 Instituce Navrhovatelku informovala Výpisem z účtu č. ■ ze dne 25. 7. 2008, tedy méně než 30 dní před navrženou účinností. Pokud se týká změny Všeobecných podmínek s účinností od 1. 11. 2009, Instituce finančnímu arbitrovi předložila nedatovanou šablonu dopisu, ve kterém svým klientům oznámila, že od 1. 11. 2009 nabude účinnosti zákon o platebním styku, a uvedla, že je bude o změnách podmínek informovat nejméně měsíc před 1. 11. 2009. Dále předložila seznam informačních kampaní, do kterých zahrнула Navrhovatelku, tedy zaslala jí zprávu prostřednictvím internetového bankovníctví. Instituce tvrdí, že o změně Všeobecných podmínek Navrhovatelku informovala v rámci kampaně označené „PSD 09/09“, která je v seznamu kampaní datována 24. 9. 2009. Instituce však nepředložila obsah této kampaně, takže změnu Všeobecných podmínek k 1. 11. 2009 nedoložila.

Dne 1. 11. 2009 nabyl účinnosti zákon o platebním styku, který ve svém § 94 odst. 1 zákona o platebním styku stanoví: „*Navrhuje-li poskytovatel uživateli změnu rámcové smlouvy, musí tak učinit na trvalém nosiči dat způsobem uvedeným v § 80 odst. 1 nejpozději 2 měsíce přede dnem, kdy má podle návrhu změna rámcové smlouvy nabýt účinnosti.*“

Podle § 80 odst. 1 zákona o platebním styku „*[t]yto informace musí být uživateli poskytnuty určitě a srozumitelně v úředním jazyce státu, v němž je platební služba nabízena, nebo v jazyce, na kterém se strany dohodnou.*“

Trvalým nosičem dat je podle § 1 odst. 3 písm. i) zákona o platebním styku „*[j]akýkoli předmět, který umožňuje uživateli uchování informací určených jemu osobně tak, aby mohly být využívány po dobu přiměřenou účelu těchto informací, a který umožňuje reprodukci těchto informací v nezměněné podobě.*“

Podle § 144 odst. 7 zákona o platebním styku platí, že „*[j]estliže byly mezi poskytovatelem a uživatelem ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona sjednány podmínky poskytování platebních*

služeb, které jsou pro uživatele méně příznivé než podmínky, které tento zákon umožňuje sjednat jako nejméně příznivé pro uživatele, platí, že byly sjednány podmínky, které tento zákon umožňuje sjednat jako nejméně příznivé pro uživatele.“

Pro změny Všeobecných podmínek po 1. 11. 2009 proto platí ustanovení čl. XI. „Závěrečná ustanovení“ odst. 2 Všeobecných podmínek jen v rozsahu, v jakém je stejně nebo více příznivé pro Navrhovatelku, než výše citovaná ustanovení zákona o platebním styku upravující návrh na změnu smlouvy o platebních službách. Podle § 75 odst. 1 a 3 zákona o platebním styku se mohou poskytovatel (v tomto případě Instituce) a uživatel (v tomto případě Navrhovatelka) od tohoto ustanovení odchýlit pouze ve prospěch uživatele. Odchýlit se od tohoto ustanovení v neprospěch uživatele mohou pouze poskytovatel a uživatel, který není spotřebitelem ani drobným podnikatelem. Podle čl. I. „Zřízení a vedení účtu“ odst. 2 jsou účty určené pro fyzické osoby-občany určeny pro osobní, tj. nepodnikatelské potřeby klientů. Navrhovatelka je ve Smlouvě o účtu označena jako „fyzická osoba - občan“. Navrhovatelka tedy Smlouvu o účtu uzavřela jako spotřebitel a Instituce a Navrhovatelka se tak nemohou od ustanovení § 94 odst. 1 zákona o platebním styku odchýlit v neprospěch Navrhovatelky (konkrétně zkrátit lhůtu, ve které je Instituce povinna Navrhovatelku informovat o návrhu změny smlouvy o platebních službách).

Instituce uvedla, že o změně Všeobecných podmínek s účinností od 1. 1. 2011 Navrhovatelku informovala v rámci informační kampaně označené „ZSD IND MBOX 10/10“, a předložila obsah této kampaně. Kampaň s tímto názvem se však v seznamu informačních kampaní, který Instituce finančnímu arbitrovi předložila, nenachází. Nachází se zde pouze informační kampaň s názvem „ZSD IND MB 10/10“. Přestože jde pravděpodobně pouze o překlep, tak podle obsahu kampaně předloženého Institucí byly změny Všeobecných podmínek Navrhovatelce oznámeny formou novelizačních bodů k předchozí verzi Všeobecných podmínek, které však, jak výše uvedeno, pro Navrhovatelku neplatily. Články Všeobecných podmínek, jejichž změnu Instituce kampaní „ZSD IND MB 10/10“, popř. „ZSD IND MBOX 10/10“, Navrhovatelce oznámila, se ve verzi Všeobecných podmínek naposledy platných pro Navrhovatelku vůbec nevyskytují. Instituce tak nedoložila, že byly splněny požadavky stanovené § 94 odst. 1 zákona o platebním styku na návrh na změnu smlouvy o platebních službách.

Z těchto důvodů považuje finanční arbitr za součást Smlouvy o účtu Všeobecné podmínky a Podmínky platebního styku účinné od 1. 4. 2003.

Pokud se týká Podmínek Perfekt konta, Navrhovatelka ani Instituce nepředložily žádný doklad, který by se ke změně těchto podmínek vztahoval. Proto považuje finanční arbitr za součást Smlouvy o účtu Podmínky Perfekt konta účinné od 1. 10. 2002.

Převod peněžních prostředků (v tomto případě převod na účet exekutora) je platební službou ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) bod 2., příp. d) bod 2. zákona o platebním styku. Navrhovatelka vystupuje ve vztahu k Instituci jako plátce (tj. ten, z jehož účtu jsou peněžní prostředky odepsány), Instituce vystupuje ve vztahu k Navrhovateli jako poskytovatel platebních služeb plátce. Platební příkaz dává příjemce, v tomto případě exekutor, a to v podobě exekučního příkazu.

Účet vedený Navrhovatelce Institucí je platebním účtem podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o platebním styku, neboť slouží k provádění platebních transakcí.

Podle § 74 odst. 2 zákona o platebním styku může rámcová smlouva o platebních službách stanovit podmínky pro vedení platebního účtu. Podle čl. IX. „Vypořádání závazků“ odst. 3.

Všeobecných podmínek je banka (Instituce) oprávněna odepsat z účtu bez souhlasu jeho majitele peněžní prostředky, a to i za cenu překročení volných prostředků na účtu, na základě pravomocného a vykonatelného rozhodnutí příslušného orgánu, příp. v jiných zákonem stanovených případech. Vedení platebního účtu sice nepředstavuje samo o sobě platební službu, z materiálního hlediska je však dohoda o podmínkách vedení platebního účtu součástí smlouvy o platebních službách a podléhá jejímu režimu. Z toho důvodu je vedení platebního účtu natolik úzce spojeno s poskytováním platebních služeb, že spor z vedení platebního účtu je sporem při poskytování platebních služeb ve smyslu § 1 písm. a zákona o finančním arbitrovi.

K rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je tedy finanční arbitr příslušný, neboť se jedná o spor mezi poskytovatelem platebních služeb a uživatelem platebních služeb při poskytování platebních služeb podle § 1 písm. a) ve spojení s § 3 odst. 1 a 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

3. Tvrzení Navrhovatelky

Navrhovatelka tvrdí, že jí Instituce na základě Exekučního příkazu dne 22. 2. 2013 zablokovala peněžní prostředky na Účtu. Navrhovatelka obdržela Exekuční příkaz dne 25. 2. 2013, kdy na Účtu již nebyly žádné peněžní prostředky, neboť téhož dne Instituce celý zůstatek, tj. 5.986,73 Kč, převedla na účet exekutora. Navrhovatelce došly ke dni 20. 3. 2013 další peněžní prostředky ve výši 4.478 Kč (*ve skutečnosti tyto prostředky došly na Účet dne 19. 3. 2013 – pozn. finančního arbitra*). Instituce Navrhovatelce odmítla vydat dvojnásobek životního minima jednotlivce podle ustanovení § 304b občanského soudního řádu.

4. Tvrzení Instituce

Instituce tvrdí, že požadavek Navrhovatelky částečně splnila dne 21. 3. 2013, kdy jí vyplatila částku 4.478 Kč. Zbývající částku ve výši 2.342 Kč Navrhovatelce nemohla vyplatit, jelikož Navrhovatelka podala dne 18. 3. 2013 Výpověď.

Instituce popisuje, že dne 22. 2. 2013 obdržela Usnesení o nařízení exekuce s vyznačenou doložkou právní moci a Exekuční příkaz, proto převedla dne 23. 2. 2013 peněžní prostředky z Účtu nejprve na svůj vnitřní účet č. ■ a poté na účet exekutora, přičemž k zúčtování došlo až následující pracovní den, tj. 25. 2. 2013 (*Instituce uvedla 25. 3. 2013, jedná se však zřejmě o překlep – pozn. finančního arbitra*). Navrhovatelka požádala dne 11. 3. 2013 o výplatu dvojnásobku životního minima jednotlivce, v té době však se však na Účtu nenacházely žádné peněžní prostředky. Dne 19. 3. 2013 došly na Účet peněžní prostředky ve výši 4.478 Kč a dne 21. 3. 2013 Instituce Navrhovatelce tuto částku vyplatila. Dne 18. 3. 2013 Navrhovatelka podala Výpověď, proto jí další peněžní prostředky vyplaceny nebyly. Výpovědní lhůta byla 30 kalendářních dnů, Smlouva o účtu tak zanikla dne 17. 4. 2013. Instituce účet zrušila ke dni 24. 4. 2013. Debetní zůstatek z Účtu Instituce převedla na svůj vnitřní účet a Navrhovatelka jej dne 14. 5. 2013 uhradila.

Instituce tvrdí, že postupovala v souladu s právními předpisy, když převedla na účet exekutora peněžní prostředky, které se na Účtu nacházely v době od doručení Exekučního příkazu do data oznámení právní moci (*obojí proběhlo v tentýž den, tj. 22. 2. 2013 – pozn. finančního arbitra*). Podle Instituce mohla Navrhovatelka o výplatu dvojnásobku životního minima jednotlivce

požádat do 22. 2. 2013. Jelikož tak Navrhovatelka učinila až 11. 3. 2013, musela Instituce vyčkat připsání dalších peněžních prostředků na Účet.

Instituce argumentuje, že není oprávněna ponechat peněžní prostředky ve výši dvojnásobku životního minima jednotlivce na účtu povinného, pokud je jí doručeno vyrozumění o nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce, neboť ustanovení § 304b občanského soudního řádu se uplatní pouze ve vztahu k zákazům uvedeným v § 304 odst. 1 a 3 občanského soudního řádu, tedy ve vztahu k blokaci peněžních prostředků na účtu povinného, nikoliv ve vztahu k provedení exekuce podle § 307 občanského soudního řádu.

Instituce nemůže poté, co peněžní prostředky odeslala na účet exekutora, vyplatit povinnému dvojnásobek životního minima jednotlivce, neboť by tak plnila na exekuční povinnost Navrhovatelky a měla tak za ní pohledávku v této výši. Pokud by Instituce neprovedla exekuci příkázáním pohledávky z účtu podle § 307 občanského soudního řádu, vystavovala by se poddlužnické žalobě ze strany oprávněného.

Instituce dovozuje, že pokud povinný nepožádá o výplatu dvojnásobku životního minima jednotlivce po dobu, kdy jsou peněžní prostředky na účtu blokovány, musí mít za to, že povinný souhlasí s odesláním peněžních prostředků na úhradu vymáhané pohledávky a prostředky na své základní životní prostředky si obstará z jiných zdrojů.

Pokud si povinný o výplatu dvojnásobku životního minima jednotlivce požádat nestihne, nezbývá mu než podat návrh na částečné zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu.

5. Dokazování a hodnocení důkazů

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi není finanční arbitr vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy.

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů bere za prokázané, že:

- (1) Instituce obdržela dne 22. 2. 2013 v 0:01 hod. Usnesení o nařízení exekuce s vyznačenou doložkou právní moci a Exekuční příkaz; to vyplývá z Usnesení o nařízení exekuce, Exekučního příkazu a Potvrzení o doručení Usnesení o nařízení exekuce a Exekučního příkazu.
- (2) Usnesení o nařízení exekuce nabylo právní moci dne 17. 6. 2010, jak vyplývá z Usnesení o nařízení exekuce, a Exekuční příkaz nabyl právní moci dne 26. 2. 2013, jak vyplývá z Vyrozumění o nabytí právní moci.
- (3) Z Výpisu za únor je dále patrné, že dne 19. 2. 2013 Navrhovatelka provedla platební transakci s použitím platební karty ve výši 1.281,90 Kč (ve Výpise za únor označenou jako „transakce platební kartou“ a „nákup u obchodníka“), kterou Instituce odepsala z Účtu dne 22. 2. 2013 (není však známo, v kolik hodin) a zůstatek na Účtu pak byl 5.986,73 Kč.

- (4) Dne 25. 2. 2013 Instituce odepsala z Účtu částky 1.769,49 Kč a 4.217,24 Kč (ve Výpise za únor označené jako „platba na vrub vašeho účtu“, „EXEEX 09294/10-92“ a „VZP ČR“) a připsala je na účet č. ■■■. Téhož dne je z tohoto účtu odepsala a připsala je na účet č. ■■■ uvedený v Exekučním příkazu. To vyplývá z Výpisu za únor, výpisu z účtu č. ■■■ ze dne 25. 2. 2013, strana 59/72, a Exekučního příkazu.
- (5) Dne 28. 2. 2013 Instituce zúčtovala k tíži Účtu peněžní prostředky v částce 0,22 Kč, částce 20 Kč, částce 85 Kč a částce 128 Kč (ve Výpise za březen označené jako „Odepsaný úrok“, „Poplatek za oznámení“, „Popl.za vedení účtu/balíčku“ a „Poplatek za položky“). To vyplývá z Výpisu za březen.
- (6) Navrhovatelka požádala Instituci o vydání dvojnásobku životního minima jednotlivce dopisem doručeným Instituci dne 11. 3. 2013; to vyplývá z dopisu Navrhovatelky adresovaného Instituci ze dne 11. 3. 2013 s razítkem Instituce „Došlo“.
- (7) Dne 18. 3. 2013 podala Navrhovatelka Výpověď, jak vyplývá z Výpovědi. Výpovědní doba byla 45 kalendářních dní a počala běžet 19. 3. 2013, jak vyplývá z čl. IV. „Rušení smluvního vztahu“, bodu 2. Podmínek Perfekt konta.
- (8) Dne 19. 3. 2013 došly na Účet peněžní prostředky ve výši 4.478 Kč (ve Výpise za březen označené jako „Úhrada z jiné banky“). To vyplývá z Výpisu za březen.
- (9) Dne 20. 3. 2013 Instituce odepsala z Účtu peněžní prostředky ve výši 4.478 Kč (ve Výpise za březen označené jako „Platba na vrub vašeho účtu“ a „EXEEX 08294/10-92“). To vyplývá z Výpisu za březen. Tyto peněžní prostředky Instituce vyplatila dne 21. 3. 2013 Navrhovatelce, jak vyplývá z dokumentu nazvaného „Potvrzení o výplatě“ ze dne 21. 3. 2013.
- (10) Navrhovatelka požádala Instituci o vydání zbytku dvojnásobku životního minima jednotlivce dopisem doručeným Instituci dne 21. 3. 2013; to vyplývá z dopisu Navrhovatelky adresovaného Instituci ze dne 21. 3. 2013 s razítkem Instituce „Došlo“.
- (11) Instituce dne 31. 3. 2013 zúčtovala k tíži účtu peněžní prostředky ve výši 4,70 Kč a 46 Kč (ve Výpise za duben označené jako „Odepsaný úrok“ a „Poplatek za položky“). To vyplývá z Výpisu za duben.
- (12) Navrhovatelka zaplatila dne 14. 5. 2013 Instituci částku 284 Kč; to vyplývá z pokladní složenky ze dne 14. 5. 2013.

Finanční arbitr se v otázce vzneseného nároku Navrhovatelky na vyplacení částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce zabýval zejména právními otázkami, zda byla Instituce oprávněna:

- neumožnit Navrhovatelce dispozici s peněžními prostředky, které se nacházely na Účtu v době doručení Exekučního příkazu Instituci;
- požadovat po Navrhovatelce žádost k výplatě dvojnásobku životního minima jednotlivce;
- převést peněžní prostředky ve výši 5.986,73 Kč z účtu Navrhovatelky ve prospěch třetí osoby (exekutora).

Finanční arbitr se v této souvislosti zabýval relevantní právní úpravou týkající se předmětu sporu, která je obsažena zejména v ustanoveních § 304 odst. 1 a 3, § 304b, § 306 a § 307 občanského soudního řádu. Vzhledem k tomu, že ke spornému převodu peněžních prostředků na účet exekutora došlo dne 25. 2. 2013, přičemž k 1. 1. 2013 vstoupila v účinnost novela občanského soudního řádu provedená zákonem č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „zákon č. 396/2012 Sb.“), která změnila některá z těchto ustanovení, zabýval se finanční arbitr nejdříve otázkou, které znění občanského soudního řádu je pro daný spor relevantní.

Podle čl. II „Přechodná ustanovení“ bodu 1. zákona č. 396/2012 Sb. platí, že „[ř]ízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.“

Finanční arbitr proto zkoumal, kdy bylo zahájeno exekuční řízení, ve kterém byl vydán Exekuční příkaz. Podle § 35 odst. 1 a 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, platí, že:

„(1) Exekuční řízení se zahajuje na návrh.

(2) Exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy návrh na nařízení exekuce došel exekutorovi.“

Podle Exekučního příkazu byl soudní exekutor JUDr. Tomáš Vrána pověřený vedením exekuce na základě Usnesení o nařízení exekuce, tedy usnesení, které vydal Okresní soud v Ostravě dne 30. 3. 2010, č.j. ■■■. Podle informací dostupných na webové stránce <http://infosoud.justice.cz> bylo řízení sp. zn. ■■■ zahájeno dne 17. 3. 2010. Pro toto řízení se tak příslušná ustanovení použijí ve znění účinném do 31. 12. 2012, když v období od 17. 3. 2010 do 31. 12. 2012 k jejich změně nedošlo.

Podle § 304 odst. 1 a 3 občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, platí, že „[v] nařízení výkonu rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu soud přikáže peněžnímu ústavu, aby od okamžiku, kdy mu bude usnesení doručeno, z účtu povinného až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal. Nařídí-li soud výkon rozhodnutí na více účtů povinného, uvede v usnesení také pořadí, v jakém z nich bude vymáhaná pohledávka odepsána. Povinný ztrácí okamžikem, kdy je peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, právo vybrat peněžní prostředky z účtu, použít tyto prostředky k platbám nebo s nimi jinak nakládat, a to do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství.“

Podle § 304a občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, platí:

„(1) Zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 neplatí, jde-li o peněžní prostředky, které jsou povinným určeny pro výplatu mezd (platů), náhrad mezd (platů) a dalších plnění, která nahrazují odměnu za práci, jeho zaměstnancům, splatných ve výplatním termínu nejbližším následujícím po dni, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí; mzdy (platy), náhrady mezd (platů) a plnění, která nahrazují odměnu za práci, splatné v dalších výplatních termínech již z pohledávky z účtu nelze do zániku výkonu rozhodnutí hradit.

(2) Peněžní prostředky uvedené v odstavci 1 peněžní ústav vyplatí povinnému, jestliže mu předloží své písemné prohlášení, v němž uvede účel platby, celkovou částku a jména zaměstnanců s uvedením výše mzdy (platu), náhrady mzdy (platů) nebo jiných plnění, která nahrazují odměnu za práci, jež jim mají být vyplaceny; ...“

Podle § 304b občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, platí:

„(1) Zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 se nevztahují na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu. Má-li u jednoho peněžního ústavu povinný více účtů, použije se věta první pouze u jednoho z těchto účtů.

(2) Výplatu peněžních prostředků povinnému podle odstavce 1 oznámí peněžní ústav soudu, který nařídil výkon rozhodnutí“.

Podle § 306 odst. 1 a 2 občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, platí, že *„[n]ařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství na pohledávku povinného z účtu ve výši, v jaké byly na účtu peněžní prostředky v okamžiku, v němž bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, jakož i na pohledávku z účtu, která vznikla tím, že na účet došly peněžní prostředky dodatečně, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno vyrozumění podle § 305; povinnost peněžního ústavu provést opravné zúčtování podle zvláštního zákona a ustanovení § 304a tím nejsou dotčeny. Provedením (§ 307, § 308, § 309a odst. 1 a 3) výkon rozhodnutí zaniká.“*

Podle § 307 odst. 1 občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, platí:

„(1) Výkon rozhodnutí se provede odepsáním vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu a jejím vyplacením oprávněnému. Byl-li výkon rozhodnutí nařízen na více účtů povinného, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí z jednotlivých účtů podle pořadí uvedeného v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.

(2) Peněžní ústav provede výkon rozhodnutí ve dni, který následuje po doručení vyrozumění podle § 305; není-li však pohledávka povinného z účtu ještě splatná, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí ve dni, který následuje po její splatnosti. Výkon rozhodnutí se provede i tehdy, postačuje-li pohledávka povinného z účtu jen k částečnému uspokojení oprávněného.

(3) Nebyla-li podle odstavce 2 vymáhaná pohledávka a její příslušenství zcela uhrazena, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí také ve dni následujícím po dni, v němž na účet dojdou peněžní prostředky v takové výši, která je potřebná k plnému uspokojení oprávněného. Nedojde-li k tomu do šesti měsíců ode dne doručení vyrozumění podle § 305, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí ohledně dodatečně došlých peněžních prostředků rovněž ve dni, který následuje po uplynutí uvedené doby, popřípadě oprávněnému sdělí, že na účtu povinného nebyly peněžní prostředky. Pohledávku z účtu peněžní ústav odepíše a oprávněnému ji vyplatí i tehdy, nepostačuje-li k jeho plnému uspokojení.

(4) Odepsanou pohledávku z účtu povinného je peněžní ústav povinen oprávněnému vyplatit, i když má vůči němu peněžitou pohledávku, kterou by jinak mohl započíst.

(5) Provedením výkonu rozhodnutí se peněžní ústav zproští v rozsahu plnění vyplaceného oprávněnému své povinnosti vůči povinnému.“

Finanční arbitr z úpravy obsažené v občanském soudním řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012 dovozuje, že od okamžiku, kdy peněžní ústav obdrží usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu, platí pro peněžní prostředky převyšující částku dvojnásobku životního minima jednotlivce (jednou na všech účtech povinného, které peněžní ústav pro povinného vede) zákaz, aby je peněžní ústav vyplácel, prováděl na ně započtení a jinak s nimi nakládal. Na peněžní prostředky odpovídající částce dvojnásobku životního minima jednotlivce se tento zákaz nevztahuje a naopak se k nim váže právo povinného s nimi disponovat stejným způsobem jako před nařízením výkonu rozhodnutí. To platí i v případě, že peněžní prostředky se na účtu v okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nenacházejí, ale jsou na něj připsány později ve smyslu § 306 odst. 1 občanského soudního řádu. Současně finanční arbitr dovozuje, že ze zkoumané právní úpravy neplyne povinnost peněžního ústavu o právu na prostředky odpovídající dvojnásobku životního minima dlužníka informovat, ale také neplyne

právo peněžního ústavu po povinném požadovat, aby o výplatu prostředků do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce žádal písemně nebo alespoň výslovně v tom smyslu, že požaduje výplatu právě těchto prostředků, a ani z ní výslovně neplyne, zda je zákaz pouze dočasný nebo trvalý.

Finanční arbitr při rozhodování o návrhu nemohl opomenout, že je orgánem veřejné moci a podle čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky „[s]tátní moc slouží všem občanům a lze jí uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon“. Obdobně podle čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod „[s]tátní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví“. I podle ustanovení § 2 odst. 2 správního řádu platí, že „[s]právní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena“. K tomu si ještě finanční arbitr připomněl, že Ústavní soud se vyjádřil k povinnosti zákonodárce formulovat pravidla chování jasným a srozumitelným způsobem a následkům v případě, že této povinnosti zákonodárce nedostojí, když v nálezu ze dne 30. 11. 1990, sp. zn. II. ÚS 485/98, uvedl, že „[z]ákonodárce nedostal své povinnosti podle čl. 1 Ústavy České republiky formulovat pravidla chování v právních předpisech jasným a jednoznačným způsobem a orgány výkonné moci svým postupem porušily základní práva stěžovatele... Úmysl zákonodárce upravit osvobození od daně z nemovitostí jen na určitou skupinu případů proto nebyl vyjádřen způsobem, který odpovídá požadavkům na určitost a jasnost právních předpisů v podmínkách právního státu (čl. 1 Ústavy ČR). Toto pochybení proto musí jít k tíži zákonodárce...“.

Jakkoli se může tedy zdát, že není správné, aby dlužník, který neplní svoje závazky, byl chráněn před svým věřitelem tím, že jeho peněžní prostředky, které má na účtu u každého peněžního ústavu, nelze až do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce postihnout výkonem rozhodnutí, nelze citované ustanovení § 304b občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, s přihlédnutím ke shora uvedenému, zvláště pak k judikatuře týkající se požadavku na zákonodárce, vyložit jinak, než tak, jak dospěl finanční arbitr v tomto nálezu.

Instituce argumentuje, že Navrhovatelka měla o výplatu dvojnásobku životního minima jednotlivce požádat předtím, než byla Instituce vyrozuměna o právní moci Usnesení o nařízení exekuce, neboť doručením tohoto vyrozumění vznikla Instituce povinnost převést peněžní prostředky na účet exekutora. Z právní úpravy však neplyne, že by Instituce byla oprávněna vázat výplatu dvojnásobku životního minima jednotlivce na žádost povinného. Podle názoru finančního arbitra pak nelze k takovému závěru dospět ani výkladem. Předně takovému závěru nesvědčí jazykový výklad § 304b, jelikož občanský soudní řád ve znění účinném do 31. 12. 2012 o žádosti povinného nic nestanoví.

Finanční arbitr proto ustanovení § 304b porovnal s jiným podobně formulovaným ustanovením, § 304a občanského soudního řádu.

Předpokladem výplaty peněžních prostředků podle § 304a občanského soudního řádu je písemné prohlášení povinného peněžnímu ústavu, v němž povinný uvede účel platby, celkovou částku peněžních prostředků a jména konkrétních zaměstnanců s uvedením mzdy, která jim má být vyplacena. V tomto případě celkovou výši odměny za práci zaměstnanců povinného nelze předem určit, neboť zákon nemůže předjímat ani počet zaměstnanců, ani výši mzdy jednotlivého zaměstnance. U dlužníka, fyzické osoby, nezaměstnávajícího žádné zaměstnance, zákonodárce výslovně vymezil kategorii dvojnásobku životního minima jednotlivce. V tomto případě není nutné, aby povinný výši částky, která mu má být vyplacena, specifikoval, neboť výše částky

životního minima jednotlivce je stanovena v § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

V případě ustanovení § 304a občanského soudního řádu je tedy prohlášení povinného nutným předpokladem toho, aby Instituce mohla výplatu peněžních prostředků realizovat, neboť bez takového prohlášení jí nemůže být známo, zda konkrétní povinný vůbec může tuto žádost uplatnit (zda má nějaké zaměstnance), ani v jaké výši mají být peněžní prostředky vyplaceny. V případě ustanovení § 304b občanského soudního řádu tomu tak není, toto ustanovení lze naopak použít i bez výslovně formulované žádosti povinného. Posuzuje-li tedy finanční arbitr právní úpravu příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu ve znění občanského soudního řádu účinném do 31. 12. 2012, musí konstatovat, že zákonodárce zjevně pro výplatu peněžních prostředků podle § 304a stanovil podmínku prohlášení, kterou naopak (a contrario) pro § 304b nestanovil.

Zákonodárce, zřejmě vědom si neurčité a nejasné právní úpravy, se pokusil znění § 304b odst. 1 a 2 občanského soudního řádu poopravit, takže ve znění účinném od 1. 1. 2013, platí, že:

„(1) Zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 se nevztahují na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu. Má-li u jednoho peněžního ústavu povinný více účtů, použije se věta první pouze u jednoho z těchto účtů.

(2) Peněžní prostředky podle odstavce 1 peněžní ústav vyplatí povinnému na jeho žádost nejvýše jednou. O tom musí být povinný při nařízení výkonu rozhodnutí poučen.“

S přihlédnutím ke všemu, co bylo dosud vyloženo shora, ani podle nové právní úpravy § 304b odst. 2 občanského soudního řádu, účinné od 1. 1. 2013, neztrácí povinný do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce právo vybrat peněžní prostředky z účtu, použít tyto prostředky k platbám nebo s nimi jinak nakládat. Peněžní ústav vyplatí povinnému prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce na jeho žádost nejvýše jednou, o čemž musí být povinný při nařízení výkonu rozhodnutí poučen. Ani zde však zákon neupravuje formu či obsah žádosti. Za takovou žádost by tedy podle názoru finančního arbitra musel peněžní ústav považovat a připustit platební příkaz k výběru či převodu peněžních prostředků, příp. souhlas s inkasem, ať už daný prostřednictvím bankomatu či jinou formou. Opět se zde nabízí srovnání s § 304a občanského soudního řádu, kde jsou na prohlášení činěné povinným kladeny poměrně specifické požadavky - prohlášení musí být písemné a je nutno v něm uvést účel platby, celkovou částku a jména zaměstnanců s uvedením výše mzdy (platu), náhrady mzdy (platů) nebo jiných plnění, která nahrazují odměnu za práci, jež jim mají být vyplaceny. Na rozdíl od tohoto prohlášení podle § 304a zákonodárce po povinném v § 304b nežádá, aby žádost byla podána nějakou určitou formou či aby v ní byl uveden účel platby – vyplacení této částky jako dvojnásobku životního minima jednotlivce.

Ani z nové právní úpravy tedy nevyplývá, že by výplata peněžních prostředků měla být vázána na žádost výslovně formulovanou na výplatu částky dvojnásobku životního minima jednotlivce.

Pokud jde o otázku, zda má být částka dvojnásobku životního minima jednotlivce na účtu ponechána i poté, co je výkon rozhodnutí (exekuce) proveden odesláním peněžních prostředků z účtu, finanční arbitr konstatuje, že občanský soudní řád nestanoví, že možnost výplaty peněžních prostředků odpovídajících dvojnásobku životního minima jednotlivce je nějak časově omezena, konkrétně že je omezena na dobu, než budou peněžní prostředky odeslány soudu (exekutorovi), nebo na dobu, po kterou se nacházejí přímo na účtu povinného. Jazykový výklad tohoto ustanovení tedy nesevřídčí názoru, že by i prostředky odpovídající dvojnásobku životního

minima jednotlivce, které byly ponechány na účtu k dispozici povinného, by měly být odeslány soudu (exekutorovi) v rámci výkonu rozhodnutí (exekuce).

Úprava obsažená v ustanovení § 304b občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, byla do zákona začleněna novelou provedenou zákonem č. 218/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony. Iniciátorem této ochrany povinného byl Veřejný ochránce práv, který ve svém návrhu odůvodnil novou úpravu neúnosným stavem, kdy v případě, že povinnému je na účet zasilána mzda, důchod nebo jiná sociální dávka a tento účet je obstaven, ocitá se povinný po určitou dobu zcela bez příjmu. Zatímco při výkonu rozhodnutí formou srážek ze mzdy je povinný chráněn ustanovením § 278 občanského soudního řádu, který stanoví zákaz srážení tzv. základní částky vypočtené podle nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), je-li povinnému zaslána nezabavitelná částka na účet, který je rovněž postižen výkonem rozhodnutí nebo exekucí, ustanovení o nezabavitelných částkách pozbývá smyslu, jelikož povinnému nezůstane ani ta část mzdy, která je dle zákona nepostižitelná výkonem rozhodnutí (§ 278 občanského soudního řádu). To samé se děje, pokud povinnému všechny jeho příjmy chodí na účet, který byl postižen výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Pokud zákon chrání tzv. životní minimum v případě, že povinný pobírá mzdu, důchod nebo sociální dávku, je nutné chránit toto životní minimum stejným způsobem i v případě, že jsou tyto příjmy zasílány na účet.

Vzhledem k výše uvedenému smyslu ustanovení § 304b občanského soudního řádu jako obdoby ochrany povinného podle § 278 občanského soudního řádu, podle kterého povinnému nesmí být sražena z měsíční mzdy základní částka, dovozuje finanční arbitr účelovým výkladem zákona povinnost peněžního ústavu na účtu povinného peněžní prostředky ve výši dvojnásobku životního minima jednotlivce zanechat i po vyrozumění o nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce.

Instituce argumentuje, že zákon jí v § 307 odst. 1 a 2 občanského soudního řádu ukládá povinnost provést exekuci odepsáním vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu a jejím vyplacením oprávněnému, aniž by přitom stanovil, že z této částky je vyloučena částka dvojnásobku životního minima jednotlivce coby částka exekucí nepostižitelná. Výjimka ze zákazů uvedených v § 304 odst. 1 a 3 občanského soudního řádu se vztahuje pouze na tyto zákazy, a to od okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (resp. exekučního příkazu) až do okamžiku jejího provedení. Zákon pouze stanoví, že až do okamžiku provedení exekuce může povinný s částkou odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce nakládat, jelikož se na ni nevztahují zákazy dispozic.

Finanční arbitr předně konstatuje, že tento argument se jeví nesmyslným v situaci, kdy pohledávka povinného z účtu postačuje ke dni vyrozumění o právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí jen k částečnému uspokojení oprávněného, tak jak tomu bylo právě v posuzovaném případě (výše vymáhané pohledávky činila podle Exekučního příkazu 130.367 Kč a předběžné náklady exekuce 54.700 Kč). Potom totiž zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 občanského soudního řádu nadále trvají a stejně tak trvá výjimka z tohoto zákazu uvedená v § 304b odst. 1 občanského soudního řádu.

Finanční arbitr nadto nemohl opominout specifika provádění exekuce podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (dále jen „exekuční řád“), ve znění účinném do 31. 12. 2012.

Podle § 52 odst. 1 a 2 exekučního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, platí, že *„[n]estanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu. Nestanoví-li tento zákon jinak, je exekutor oprávněn vykonat všechny úkony, které občanský soudní řád a další právní předpisy jinak svěřují při provedení výkonu rozhodnutí soudy, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci soudu.“*

Podle § 44 odst. 3 exekučního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, platí, že *„[s]oud usnesením nařídí exekuci a jejím provedením pověří exekutora do 15 dnů, jestliže jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro nařízení exekuce, jinak návrh zamítne. Soud nařídí exekuci, aniž by stanovil, jakým způsobem má být exekuce provedena.“*

Podle § 47 odst. 1 a 2 exekučního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, platí, že *„[e]xekutor poté, co mu bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce, posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena, a vydá nebo zruší exekuční příkaz ohledně majetku, který má být exekucí postižen. Exekučním příkazem se rozumí příkaz k provedení exekuce některým ze způsobů uvedených v tomto zákoně. Exekutor je povinen v exekučním příkazu zvolit takový způsob exekuce, který není zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepoměru výše závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo. Exekuční příkaz má účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu. Podle exekučního příkazu se exekuce provede po právní moci usnesení o nařízení exekuce.“*

Je-li tedy výkon rozhodnutí prováděn podle exekučního řádu, není vydáváno a peněžnímu ústavu doručováno pouze usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, od jehož právní moci se odvíjí povinnost peněžního ústavu provést výkon rozhodnutí odepsáním peněžních prostředků z účtu povinného a odesláním na účet exekutora, nýbrž soud nejprve usnesením nařídí exekuci a jejím provedením pověří konkrétního exekutora. Ačkoliv se usnesení o nařízení exekuce povinnému doručuje, konkrétní způsob exekuce v něm stanoven není a povinný tak z tohoto usnesení nemůže zjistit, zda či který jeho účet bude postižen exekucí.

Usnesením pověřený exekutor teprve poté určí způsob provedení exekuce a k její realizaci vydá exekuční příkaz(y). Teprve exekučním příkazem přikáže konkrétnímu peněžnímu ústavu, aby z účtu povinného nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal a uloží mu další povinnosti podle § 304 an. občanského soudního řádu, který se v exekučním řízení použije přiměřeně. Exekuční příkaz pak doručí peněžnímu ústavu, a to v souladu s § 304 odst. 2 občanského soudního řádu dříve než povinnému. Výplata peněžních prostředků peněžním ústavem exekutorovi je však podle § 47 odst. 2 exekučního řádu vázána na právní moc usnesení o nařízení exekuce, nikoliv na právní moc exekučního příkazu samotného. To znamená, že se může stát (a v daném sporu se tak také stalo), že exekutor doručí peněžnímu ústavu vyrozumění o nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce zároveň s exekučním příkazem a peněžní ústav je pak v souladu s § 307 odst. 2 povinen provést výplatu peněžních prostředků exekutorovi již následující den. Přitom stále platí, že povinnému nesmí být exekuční příkaz doručen dříve než peněžnímu ústavu. V takovém případě je vyloučeno, aby povinný stihl požádat peněžní ústav o vyplacení dvojnásobku životního minima jednotlivce před provedením exekuce odesláním peněžních prostředků exekutorovi. Finanční arbitr nepovažuje za možné, aby zákonodárce konstruoval speciální oprávnění povinného na výplatu dvojnásobku životního minima jednotlivce, aniž by mu umožňoval toto oprávnění v praxi uplatnit.

Jestliže zákon nestanoví, že povinný musí u peněžního ústavu o výplatu peněžních prostředků požádat (resp. po 1. 1. 2013 nestanoví formu a obsah žádosti), a jestliže ani nestanoví, že

možnost výplaty peněžních prostředků odpovídajících dvojnásobku životního minima jednotlivce je časově omezena na dobu, než budou peněžní prostředky zaslány exekutorovi, nelze uplatňovat extenzivní výklad a dovozovat, co zákon nestanoví. V situaci, kdy existují dva protichůdné zájmy (zájem oprávněného na vymožení pohledávky a právo povinného na minimální životní úroveň), je nutno aplikovat výklad přísně restriktivní.

Instituce zdůrazňuje, že za řádné provedení exekuce příkázáním pohledávky z účtu odpovídá oprávněnému, který by se v případě nesprávného postupu mohl vůči ní domáhat neoprávněně zadržovaných prostředků. Finanční arbitr souhlasí, že Instituce za řádné provedení exekuce odpovídá. Instituce však v tomto směru neodpovídá pouze za nezkrácení oprávněného, ale také za nezkrácení povinného na jeho právech. Pokud Instituce bude při provádění exekuce postupovat nesprávně, resp. nikoliv v souladu s právními předpisy, kterákoliv ze zúčastněných osob, tedy konkrétně jak oprávněný, tak povinný, se může na ní domáhat nápravy, pokud šlo o postup v jeho neprospěch. Finanční arbitr neshledává důvod, proč Instituce zdůrazňuje pouze odpovědnost vůči oprávněnému a odpovědnost vůči povinnému ponechává z hlediska svého možného postihu bez povšimnutí.

Finanční arbitr se neztotožnil ani se závěrem Instituce, že nemůže poté, co peněžní prostředky odeslala na účet exekutora, vyplatit povinnému dvojnásobek životního minima jednotlivce, neboť by tak plnila na exekuční povinnost Navrhovatelky a měla tak za ní pohledávku v této výši. Pokud Instituce odešle peněžní prostředky na účet exekutora, přestože je má, jak vyloženo shora, ponechat na účtu povinného, postupuje v rozporu s právními předpisy. Takové plnění tedy není plněním na pohledávku povinného, nýbrž plněním bez právního důvodu, a Instituci tak za povinným žádná pohledávka nevzniká.

V dané situaci považuje finanční arbitr za potřebné uvést, jaký postup Instituce by byl správný. Instituce obdržela dne 22. 2. 2013 v 0:01 hod. Usnesení o nařízení exekuce s vyznačenou doložkou právní moci a Exekuční příkaz. V té době se na Účtu nacházel disponibilní zůstatek 5.986,73 Kč. Instituce měla proto ponechat tuto částku na Účtu, jelikož nedosahuje částky 6.820 Kč odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce ve smyslu § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Z částky 4.478 Kč, která došla na Účet dne 19. 3. 2013, měla Instituce ponechat k dispozici Navrhovatelky částku 833,27 Kč. Místo toho Instituce vydala Navrhovatelce pouze částku 4.478 Kč.

Spor mezi Navrhovatelkou a Institucí se tak ocitá v rovině sporu o neautorizovanou platební transakci ve výši 5.986,73 Kč, která odpovídá částce, kterou Instituce převedla z účtu Navrhovatelky exekutorovi.

Podle § 98 odst. 1 zákona o platebním styku je platební transakce autorizována, jestliže k ní plátce dal souhlas, nestanoví-li právní předpis jinak. V tomto případě souhlas plátce nahrazuje samotné ustanovení § 304b odst. 1 a 2 občanského soudního řádu, ale pouze k peněžním prostředkům přesahujícím částku odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr zjistil, že dne 25. 2. 2013 převedla Instituce peněžní prostředky ve výši 5.986,73 Kč z Účtu na svůj vnitřní účet (č. ■■■) a téhož dne na účet exekutora.

Jak je vyloženo výše, nebyla Instituce podle názoru finančního arbitra oprávněna platební transakci, resp. převod peněžní prostředky výši 5.986,73 Kč dne 25. 2. 2013 provést. Z podkladů

finanční arbitr současně zjistil a má za prokázané, že Navrhovatelka tento převod jako platební transakci neautorizovala.

Podle § 115 odst. 1 zákona o platebním styku „*[j]estliže byla provedena neautorizovaná platební transakce, poskytovatel plátce neprodleně po té, co mu plátce neautorizovanou platební transakci oznámil, a) uvede platební účet, z něhož byla částka platební transakce odepsána, do stavu, v němž by byl, kdyby k tomuto odepsání nedošlo, b) vrátí částku platební transakce, včetně zaplacené úplaty a ušlých úroků, plátci, jestliže postup podle písmene a) nepřipadá v úvahu.*“

Za oznámení Navrhovatelky o neautorizované platební transakci je v tomto případě nutno považovat žádost o výplatu dvojnásobku životního minima jednotlivce ze dne 11. 3. 2013. Z Výpovědi a ze sdělení Instituce, že Účet zrušila ke dni 24. 4. 2013, vyplývá, že Instituce Navrhovatelce platební účet, z něhož byla částka platební transakce odepsána, již nevede. Postup uvedený pod písm. a) nepřipadá tedy v úvahu.

Protože byly splněny všechny podmínky, kdy odpovědnost za neautorizovanou platební transakci nese Instituce, ukládá finanční arbitr ve smyslu § 115 odst. 1 zákona o platebním styku Instituci povinnost vrátit částku platební transakce, včetně zaplacené úplaty a ušlých úroků, plátci, tedy Navrhovatelce, ve výroku tohoto rozhodnutí.

Tuto povinnost ovšem Instituci ukládá s přihlédnutím k tomu, že část dvojnásobku životního minima jednotlivce již Instituce Navrhovatelce vyplatila. Z celkové částky dvojnásobku životního minima jednotlivce, které se Navrhovatelka návrhem domáhala, tedy 6.820 Kč, Instituce Navrhovatelce vyplatila částku 4.478 Kč. Tím Navrhovatelce vyplatila částku převyšující částku neautorizované platební transakce až do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce, tedy 833,27 Kč, a z částky neautorizované platební transakce pak částku 3.644,73 Kč. Z částky neautorizované platební transakce tak Instituci zbývá Navrhovatelce vyplatit 2.342 Kč, včetně případné zaúčtované úplaty za převod peněžních prostředků na účet exekutora a ušlých úroků z částky 3.644,73 Kč ode dne 25. 2. 2013 do 21. 3. 2013, kdy Navrhovatelce část částky neautorizované platební transakce ve výši 3.644,73 Kč vyplatila, a z částky 2.342 Kč ode dne 25. 2. 2013 do zaplacení.

Protože Instituce po podání návrhu Navrhovatelce vyplatila částku 4.478 Kč, avšak Navrhovatelka v této části svého nároku nevzala návrh na zahájení řízení zpět, musel finanční arbitr návrh v této části zamítnout.

Protože finanční arbitr současně vyhovuje Navrhovatelce, je na místě, aby Instituci uložil podle § 17a zákona o finančním arbitrovi sankci. V tomto případě finanční arbitr ukládá sankci v minimální výši stanovené tímto ustanovením, tedy v částce 15.000 Kč, neboť 10% z částky 2.342 Kč, kterou je Instituce podle nálezu povinna Navrhovatelce vyplatit, minimální hranici nepřesahuje.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u č e n í :

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci. Nález je podle § 17 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi vykonatelný podle občanského soudního řádu, jakmile plyne lhůta k plnění.

V Praze dne 4. 9. 2013

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitř